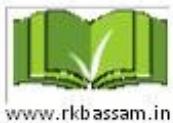

ধান সংৰক্ষণৰ বাবে উপযোগী আহিলা (আৰ চি চি বিং বিন)

প্ৰতিক কৃষিজীৱ দ্রব্যৰ বাবে উপযুক্ত পদ্ধতিৰ শস্য সংৰক্ষণ এটা বৰ ওকৰ্পূৰ্ণ কথা। শস্য চপোৱাৰ পিছত ল'কলগা যতনৰিন্দ্ৰিয়ে কৃষকে তেওঁলোৱাৰ শস্যৰ এটা অংশ বিহীন বাবে বজাৰলৈ নিয়ে আৰু বাকীৰিনি নিজৰ বাবহাবলৰ বাবে ভৰ্বালত বাবে। নিজৰ বাবে বৰ্খা শস্যৰ অধিক অংশখোৱাত খৰচ কৰি এটা অংশ বীজ হিচাপে সংৰক্ষণ কৰে। উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি কৃষকে নিজৰ মাটিৰ ধান বিভিন্ন সময়ৰ কাৰণে ভৰ্বালত বাবে। কিন্তু উপযুক্ত সংৰক্ষণৰ অভাবত ধান নষ্ট হৈৱাৰ সঞ্চাবনা থাকে। ভৰ্বালত ধানৰ ক্ষতি সাধন কৰা কেইটামান কাৰক হৈছে- এন্দৰ, পোকপতঙ্গ আৰু ধান ভালদৰে নুশুকোৱাৰ ফলত গাপ লগা। সাধাৰণতে এন্দৰখণ কাৰকসমূহৰ বাবেৰ পৰা ১২ শতাংশ ধান নষ্ট হৈ আৰু বেতিয়াৰা ২৫ পৰা ৩০ শতাংশ পৰ্যন্ত ধান নষ্ট হৈৱাৰ সঞ্চাবনা থাকে। শস্য সংৰক্ষণৰ উপযুক্ত বাবহৃত নোলোৱাৰ বাবে কৃষক অবিনিয়তিকভাৱে জুৰলা হয়। তাৰোপি সামান্যিকভাৱে শস্যৰ নাটোলিয়েডেৰা দিব পাৰে।

সাধাৰণতে কেইবাধৰণৰ ওদানত (ফৰ্টা, মাটি, টিন আৰু কাঠৰ ওদান) আৰু মৰাপাটৰ বস্তাত ধানথোৱা হৈ। ধানথোৱাৰ কাৰণে পকা ডুলি উপযুক্ত বুলি ঠাবৰ কৰা হৈছে। হাতীয়ে ভৰ্বালতৰ ভাণ্ডি সংৰক্ষিত শস্য অসমৰ বৰ্ষ ঠাইত নষ্ট কৰে। এন্দৰখণ এলেকাত পকা ডুলিত ধান সংৰক্ষণ কৰিলে হাতীয়ে উপকৰণৰ পৰা বৰ্জন পৰিব পাৰি।

পকা ডুলিসমূহ $\text{A}^{\circ} 60$ কেজি মান ধান ধৰিব পৰাকৈ বলোৱা হয়। এটা ডেৱ ঝুট ওখ পকা ভেটিৰ ওপৰত গোটেই ডুলিটো কৃষণৰা হয়। ভেটিটোত এটা কেৱাহীৰ আকাৰৰ গাত কৰি ধানখিনি এফালে বাগৰি যাৰ পৰা বাৰহু কৰা হয়। মুঠ $A^{\circ} 24$ কুৱাৰ বিং এটাৰ ওপৰত এটাকৈ দি চিমেণ্টোৰ সহায়ত ভোৱা লগোৱা হয়। ওপৰত এখন পকাৰ চাকমি দি তাৰ মাজেদি মানুহসোমাৰ পৰাকৈ বাট বৰ্খা হয় প্ৰয়োজন অনুসৰি বাৰহাবল কৰিব পাৰি। ওপৰৰ বাটটোৰ ডুলিটোত ধান ভোৱা হয় তথা তলৰ বাটেদি ডুলিওৱা হয়। মাজ সময়ে পকা ডুলিতথোৱা ধানখিনি চাইচিতি থাকি গাপ লগা যৈন পালে ধানখিনি ডুলিয়াই ব'দত শুবুৱাৰ লাগে।

চিঙ্গ ডুলি চিঙ্গৰ পাটিৰে বলোৱা হয়। ইয়াত দুটা বাট আছে, এটা ওপৰত আৰু তলৰ বাটটো ধান ডুলিয়াৰলৈ বাৰহাবল কৰিব পাৰি। দুইটা বাটেই বতাহসোমাৰ লোৱাৰাকৈ বৰ্খ কৰি থ'বকাৰি। ইয়াক ধৰি এঝাইৰ পৰা আলঠাহীলে নিবলৈহেণ্ডেল দিয়া হৈছে।

ধান শুবুৱাৰ বাবে এখন চালনীৰ বাৰহাবল কৰা হয়। চালনীৰ দৌঘে প্ৰায় $3\frac{1}{2}$ ঝুট আৰু বহলে $2\frac{1}{2}$ ঝুট। গোটেই ক্ৰেমটো চিঙ্গৰ পাটিৰে বলোৱা ক্ৰেমৰ তলপিলে এখন চিঙ্গৰ জালি ধান শুলাই যাবলোৱাৰাকৈ আৰু তলৰ ধানে গৰম বতাহপাৰ পৰাকৈ দিয়া আছে। জালিখন মাটিৰ পৰা প্ৰায় $3\frac{1}{2}$ ঝুটিৰ ওপৰত। ঝুটা কেইটা কেৱলীয়া পাটিৰে (Angle Iron) বলোৱা। গোটেইক্ৰেমটো এলেদৰে বলোৱা হৈছে যাতে জালিখনৰ উচ্চতা মাটিৰ পৰা যথেষ্ট ওপৰত থাকে আৰু আগদিলৰ বৰষুণত চোতাল তিতি থাকিলেও ধানভালদৰে ব'দত দিব পৰা যায়। প্ৰয়োজন সাপোকে চালনীসমূহ এখনৰ ওপৰত আল এখন দি জাপি থ'ব পৰা যায়। পৰিক্ষাৰ পৰা দেৱা গৈছেয়ে এই চালনীৰ সহায়ত অতি কম সময়ৰ ভিতৰত 15 কেজি পৰ্যন্ত ধানৰ সমভাৱে শুবুৱাৰ পাৰি। চালনীত শুকেৱা ধানৰ পৰা গোটা চাউলৰ পৰিমাণ কৃত বেছি পোৱা যায়। উদাহৰণ স্বক্ষেপে মাটিত শুবুৱা ধানৰ পৰা $61-64\%$ গোটা চাউল আৰু চালনীত শুবুৱা ধানৰ পৰা $77-79\%$ গোটা চাউলপোৱা যায়। বেতিয়ক বাইজে চালনীৰেইখন অন্যবন্ধ যোনে \pm আল, হালধি, আদা আদি শুবুৱাৰ বাবেও বাৰহাবল কৰিব পাৰি।

শস্য সংৰক্ষণৰ বাবে পকা ডুলি বাৰহাবল কৰোতে ভলৰ কথাখিনি দৰকাৰী

শস্যথোৱাৰ আগতে পকা ডুলিলি ভিতৰ ফাল আৰু বাহিৰ ফাল ভালদৰে পৰিদ্বাৰ কৰি ল'ব লাগে।

পকা ডুলিত থ'বলগীয়া ধানখিনি ভালদৰে ব'দহি জলীয়ভাগ শতাংশৰ ওচৰলৈ আনি ল'ব লাগে (সাধাৰণতে $3\frac{1}{2}$ টা টান ব'দত ধান শুকালে ধানৰ জলীয় ভাগ উপৰোক্ত শতাংশলৈ নমাব পাৰি)।

যি ঠাইত পকা ডুলি সাজিথোৱা হ'বসেই ঠাইখিনি ব'দহাই হৈৱাটো দৰকাৰী।

শস্যথোৱাৰ আগতে পকা ডুলিলি ভিতৰভাগ গোৱাৰ মাটিৰে ভালদৰে লেপি শুবুৱাই ল'ব লাগে।

পকা ডুলিৰ সুবিধাসমূহ :

পকা ডুলিলি আয়ুস দীঘলীয়া। গতিকে বজলিলৈ ইয়াক বাৰহাবল কৰিব পাৰি।

চৰাই আৰু এন্দৰ উপকৰণৰ পৰা পকা ডুলি সম্পূৰ্ণ মুক্ত। পোক পতঙ্গৰ উৎপাতো ইয়াত তুলনামূলক ভাবে বৰ কৰ।

এবাৰ ভালদৰে বলাইলৈলে পকা ডুলিলি মেৰামতিত কোলোধৰণৰ খৰচ নথাকে ইয়াক সাধাৰণ বাজিৰিদ্বি এজনে সহজে কৰাৰ পাৰে।

তালিকা : সংৰক্ষণ ক্ষমতা অনুসৰি উচ্চতা আৰু ব্যাস

সজুলিৰ নাম	সংৰক্ষণ ক্ষমতা কিটোকো	উচ্চতা ঝুট	ব্যাস ঝুট	আনুমানিক ব্যয় (টকা)
চিঙ্গ ডুলি	১০০	৩	১	১৮০০
	১৫০	৪	১	২০০০
পকা ডুলি	৬০০	৬	৩	৩৫০
চালনি	১৫	৩x২		৪৫০

Assam Agribusiness and
Rural Transformation
Project (APART)

The opinions expressed in this publication are those of the authors. They do not purport to reflect the
opinions or views of the IRRI. Attribution - Non Commercial-Share Alike 3.0 (Unported)

The World Bank is the funding agency of APART.
Department of Agriculture, Assam is the nodal department for implementation of APART.
AIBAS Society is the State level coordinating and monitoring agency for APART.
Assam Agricultural University is the leading Agriculture University of the State and implementing agency of APART, imparting research and scientific support.
International Rice Research Institute (IRRI) is the rice global leader providing technical and handholding support in the implementation of APART.